

Forum för talare

Maj 2005

Kent Härstedt

Förberedd på det oväntade?

Det finns ett engelskt uttryck som heter: "You will never get a second chance to make a first impression". På svenska blir det: "Du får aldrig en andra chans att ge ett första intryck."

Det ligger mycket i detta. Det är därför din omedelbara förmåga eller oförmåga att agera i en akut situation blir så oerhört avgörande för hur väl du kan hantera fortsättningen.

” Karaktär skapas inte i en kris, den bara visas upp”
Robert Freeman

Kriser i fokus

På kort tid har kris- och katastrofhantering kommit att hamna i centrum för människors medvetande.

Det är inte så konstigt. Under de senaste åren har oväntade och tragiska händelser ständigt upptagit allt mer av nyhetsutrymmet. Den 11:e september, stormen över Sydsverige, gasutsläppet på Kemira i Helsingborg och inte minst den fruktansvärda Tsunamikatastrofen är bara några av de händelser som fått oss alla att förstå hur viktigt det är att vara förberedda på det oväntade.

Har vi någon beredskap?

Samtidigt med rapporteringen av omfattningen av det humanitära lidandet och de materiella skadorna, har den efterföljande debatten mycket handlat om beredskap.

Kent Härstedt

Kent Härstedt, riksdagsman, alkohol-utredare och regeringsrådgivare i samband med Tsunamikatastrofen. Författare och engagerad talare med internationella och humanistiska utblickar.

[För mer information om Kent Härstedt – klicka här.](#)

Forum för talare

Maj 2005

Kent Härstedt

Frågorna är många. Fanns det en beredskap? Var den tillräcklig? Utfördes arbetet professionellt? Hur hanteras konsekvenserna av det inträffade? Finns det en uthållighet i de efterföljande insatserna? Hur kommunicerar man i en krissituation? Hur minskar man skadorna av det inträffade?

Estonia

Dessa och andra frågor har jag ägnat intresse i över tio år. År 1994 överlevde jag Estoniakatastrofen. Helt ofrivilligt fick jag då en unik erfarenhet av vad en katastrof innebär, en lärdom som genom åren kompletterats med andra kunskaper. Jag har deltagit i åtskilliga konferenser och studieresor för att utveckla mina insikter i krishantering.

” *Vad vi inte ser, vad de flesta av oss inte ens misstänker existerar, är den tysta men oemotståndliga kraft som kommer till undsättning för dem som kämpar vidare när de möter avskräckande svårigheter*”

Napoleon Hill

Frontlinjer

Genom Unicef har jag varit på plats vid många frontlinjer där krig och andra humanitära katastrofer blossat upp. Samhällens, FN: s och frivilliga organisationers förmåga att reagera har varit en del av de frågor som jag arbetat med inom ramen för mitt engagemang. Bland annat i Irak (krig), Kosovo (krig), Turkiet (jordbävning), New York (11: e september).

På hemmaplan har jag nära kunnat följa hanteringen av brandkatastrofen i Göteborg, gasläckan på Kemira i Helsingborg samt Tsunamikatastrofen. På studieresor runt om i världen (Tokyo, New York, Ankara och andra ställen) har jag kunnat lära mig hur andra samhällen, näringsliv och frivilligorganisationer hanterar katastrofer och oväntade händelser.

Brist på perspektiv

Tyvärr känner jag ofta att vi i Sverige saknar ett tydligt perspektiv när man planerar och resonerar inom myndigheter och företag kring krisplanering. Man saknar den drabbades perspektiv.

Forum för talare

Maj 2005

Kent Härstedt

” Tragedin är som en stark syra, den löser upp allt utom själva guldet hos sanningen”

D. H. Lawrence

Man planerar till exempel för hur organisationen skall reagera i en kris - men man glömmer helt hur man skall kunna begränsa skadan för den drabbade. Detta är inte bara oklokt, det är också moraliskt förkastligt.

Krisberedskap i bokhyllan räcker inte

Det räcker inte att ha en krisberedskapsmanual i bokhyllan. En manual som yrvaket plockas fram i en akutsituation för att man inte har en aning om hur människor som drabbas reagerar. Detta räcker inte, det måste till mer.

Med en ökad förståelse för den här typen av frågor stärks organisationens förmåga att reagera i en krissituation. Den konstruktiva fantasin blir ett viktigt komplement till den officiella krismanualen, och först då blir kriskommunikationen trovärdig. I bästa fall uppnår man minskat mänskligt lidande och reducerade skador.

Synliga företag

Många företag har varit synliga i sin förmåga – eller oförmåga – att reagera gentemot drabbade personer i olika sammanhang. Ta som exempel Rederiet Nordström o Thulin, som fick mycket allvarlig kritik för sin oförmåga att kommunicera med drabbade personer efter Estoniakatastrofen 1994.

” En vis man utsätter sig inte i onödan för fara eftersom det är få saker han bryr sig tillräckligt mycket om; men i en stor kris är han villig att till och med offra sitt liv, eftersom han vet att under vissa omständigheter är det inte värt att leva”

Aristoteles

Ett annat exempel är företaget Fritidsresor, som hyllades tack vare sin goda kommunikation efter Tsunamikatastrofen, medan regeringen kritiserades för bristerna i sin. Sydkraft har fått allvarlig kritik av abonnenter efter den omfattande stormen i början av 2005. Alla kritiker understryker de hur viktigt det är att man också har förmågan att se det som inträffat också från de drabbades perspektiv. USA är i

Forum för talare

Maj 2005

Kent Härstedt

detta hänseende ett av flera föregångsländer.

Ständiga föreläsningar

I drygt tio år har jag föreläst för företag, kommuner, landsting, försvaret, räddningstjänsten och andra om dessa frågor. I januari 2005 anställdes jag som regeringsrådgivare efter flodvågskatastrofen i Asien (Tsunamin).

Jag föreläser i dessa frågor för att jag tycker att det finns så mycket mer vi kan göra för att utveckla vår beredskap och för att begränsa de misstag jag så ofta ser återupprepas.

Jag vet att nästa kris eller katastrof desvärre inte är långt borta.